

UNITÁRIUS ÉRTESEITŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius
Missióház Hivatalos Lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Koháry-utca 4.
Telefon: Aut. 174—24
A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára egy évre 4 P.
Előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.
Postacsekkszám 30.400

Főszerkesztő: **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő: **IVÁN LÁSZLÓ**

A fenséges csoda.

Martin Andersen Nexö.

Dánból fordította: *Hajdu Henrik.*

„Effata! Engedj fel!”

A süket előrebágyad
és a néma egyre lágyabb,
míg szívére ér a jel.

És már szól az egyik nyelve
és a másik füle hall —
hallja, hogy tüzével telve
zeng az áradt háladal.

„Effata! Engedj fel!” —
harsan szét a drága szózat,
míg csak a legriadósabb
lélek is magára lel!

Már nem kábít lomha lárma,
minden hang kifénylik itt —
ércigék zenéje vár ma,
tisza láng és tiszta hit.

„Effata! Engedj fel!” —

ez az Úr szavának húga —
a tavasz szelében bűgva
szűz erdők csúcsára kel;
a tavasz esőjén ránkva
büszke bükk nedvében ég;
ez a Nap rügybontó lángja:
Effata! Megtört a jég!

„Effata! Engedj fel!” —
csattognak a titkos rúnák,
mintha angyalkürtök fúnák,
hogy elfül rájuk a mell!
A halál képén kilágyul
a bukás dermedt búja
és nyilt sírból száll világul
az örök Halleluja!

Az egyházi adózás.

Az egyházi feladatok a háború után minden egyes hitfelekezetenél módosulást szenvedtek. A múltban és a háborút megelőző időkben elégségesnek látszott, ha az egyházak a kívánatosnak mutatkozott intézményeket megvalósították és a továbbiakat a hívek magatartására bízták. A templom és a belső emberek tisztességes elhelyezésére szükséges épületeken fölül az iskolák létesítése és fenntartása képezte az egyházközségek legfőbb gondját. Ezek a célkitűzések ma is fennállanak. Az egyházi feladatok *módosulása* lényegileg a szociális eszmék hatása alatt a cura pastoralis keretében állott be. Ezt elsősorban, bármennyire hivatkozunk is a haladás eszméinek szolgálatával, a katolikus egyház vitte be túl konzervatívnek mondott egyházi életébe. A protestáns egyházak általában elég hosszú időn át rezerváltan viselkedtek a koreszmék gyakorlatias értékesítésével szemben s most fokozott tevékenységre van szükség, hogy a mulasztás behozható, pótolható legyen. Ma tehát a laikus elem is az egyházi életben nagyobb érdeklődést és szélesebb körű tevékenységet kell hogy kifejtjen, ha az egyházi életet tartalmasabbá akarjuk tenni. A budapesti egyházközség vezetősége a viszonyoknak megfelelő tevékenységet minden időben kifejtette s ha ma szélesebb körű tevékenység mutatkozik szükségesnek, azt az előbb említett általános szempontokon felül a trianoni helyzet által kiváltott körülmények idézték elő.

E lap hasábjain több alkalommal volt szó azokról az egyháztársadalmi törekvésekről, amelyek legutóbb szervezeti megvalósulást nyertek. Ezekkel kapcsolatban most már érthető az is, ha a vezetőség arra törekszik, hogy az egyházi élet tartalmát adó tevékenységet állandósítsa. Ehhez pedig a hívek egyházi adózásának rendezése elodázhatatlanul szükséges volt. A hívek *önkéntes* megajánlása helyett az *arányos kirovás* szabályzata dr. Mikó Gábor atyánkfia elnöklete alatt még 1923. évben elkészült volt, azonban a hívek szabatos összeírása László János atyánkfiának önzetlen buzgóságából csak most valósult meg. Ez világítja meg az egyházi adózásnak a folyó évben keresztülvitt rendezését. A vezetőség a kirovánál és felszólamlásoknál a legmesszebbmenő méltányossággal járt el és fog eljárni, azonban az egyházzal szemben feltétlen kötelességünk, hogy a ránk háruló terheket unitárius áldozatkészséggel hordozzuk. Természetesen a befolyt adók célszerű felhasználását a hívek a közgyűlésen hathatósan ellenőrizhetik és az egyház javára szolgáló gondolataikat, javaslataikat értékesíthetik. Idevonatkozólag egyszerűen utalok a többi egyházak adózására

és egyházi életére. Az erdélyi testvérek egyházi adózása és történelmi jelentőségű áldozatkészsége reánk nézve csak buzdító példa lehet. A köz javára tett áldozatok, mindig termékenyítő erőt jelentenek.

Dr. Tóth Gy.

Cserkészeink

július 25-én, szombaton, a Balaton mellett Szepezden töltött táborukból jó egészségben, lelkes hangulatban hazaérkeztek. Teljes egy hónapot töltöttek a gyönyörű magyar tenger testet-lelket felüdítő partja mellett s ez alatt a hónap alatt a cserkészszellem elsajátításában sokat haladtak s a cserkészet főbb gondolatainak terjesztéséből igazán kivették a maguk részüket.

Az idei nagytábor előkészítését és megrendezését ismét Pethő István parancsnok vállalta magára, az ő lelkes segédtiszti karával együtt. A táborhely kiválasztása, az élelmezésről való gondoskodás, a kellő beosztás (különösen a mai nehéz gazdasági helyzetben), mind-megannyi gond, amellyel a csapat parancsnokságának meg kellett birkóznia. Örömmel kell megállapítani, hogy mindezeket a feladatokat a kellő körültekintés és a szerető gondoskodástól vezetett tettekre energia meg is valósította. A táborhely kitűnő volt, ideálisabbat elképzelni sem lehet. Egy erdei tisztáson hatszög alakjában, mértani szabályossággal állott a hat örsi sátor s külön egy kis parancsnoki és mentőügyeletesi sátor. A hat örsi sátor mögötti részen, kerítéssel elkülönözve a gazdasági hivatal sátora az élelmiszerkészlettel s e mögött a konyha. A hat örsi sátor vette körül a cserkészek szentélyét: a magyar nemzeti lobogót magasan lengető zászlórudat, amelyet négyszögalakban álltak körül minden reggel és este a fiúk, miközben imádságos gondolatuk szállt az Egek Urához az elhagyott családi fészekért, a jó szülőkért és a magyar testvérekért itt a csonka hazában és a Kárpátok koszorúja alatt. A négyszögű teret, amelyet alacsony kis kerítés vett körül, Magyarország térképe díszítette, amelyet fűből, mohából és kavicsból rakott ki a cserkészelemény s esténként szentjános bogarak világították egyes városok helyét. A zászlórúd tövében a hármashalom, a négyszög balsarkában apró kövekből finom kézimunkával Erdély címere, a jobb sarokban Magyarország címere kirakva. A hármashalom felett a zászlórúdon könyvtartó polc, amelyen állandóan a tábor legfőbb kincse, a szentély legszentebb ékessége: a Biblia és az imakönyv pihen. Ide csak tisztelgéssel léphetett be az aznapi bibliaolvasó cserkész, mert minden reggel és este

zászlólevonásnál a napiparancsban kitűzött bibliai részt olvasta fel szintén a parancsban kijelölt felolvasó s imádsággal fejeződött be reggel-este az áhitat. A tábortüzek után pedig az utolsó fohász Istenhez szállt egy-egy szép zsoltár hangjai mellett. A vasárnapi istentisztelet minden esetben megvolt. Két ízben tábori, egy ízben a ref. templomban nyilvános unitárius istentisztelet tartatott, amely alkalommal a templom érdeklődőkkel egészen megtelt s még egy ízben szintén a ref. templomban a keresztény testvériség dokumentálására a nyilvános ref. istentiszteleten jelentek meg fiaink.

A hétköznapok is sok munkával, de amellet elég pihenővel, sok komolysággal, de amellet elegendő vidámsággal teltek. Reggel hat órakor már ébresztő volt, amikor bizony még a kis álmoszemű apródoknak is fel kellett ugraniuk a szalmazsákról, az ágyat rendbehozni s azután gyorsan öltözködni. Azután négyszögben körülállták a zászlórudat, ima, biblia, zászlófelvonás. Utána reggeli: fél liter tej vagy kakaó, hatalmas darab kenyérral. Délelőtt munka: tábordiszítés, takarítás, ebédmegfőzés. Délben fürdés az öt percre levő Balatonban. Utána farkasétvággal elfogyasztott ebéd. Ebéd után silentium, ami azt jelenti, hogy mindenki sátorba vonul, végigfekszik az ágyán és olvas vagy alszik. (Az apródok bezzeg aludtak, ennyi fáradalom után!) Silentium után szabad foglalkozás, majd uzsonna (kenyér, lekvár, gyümölcs). A délutánt még rendgyakorlatok és ismételt fürdés egészítette ki. Este 7 órakor a zászló körül ismét ima, utána vacsora és a vacsora után a tábor legnagyobb mulatsága és egyben komolysága: a várva-várt tábortűz. Magasan lobogott ilyenkor a tűz, szertehulló zsarátnoka tündéri színjátékot varázsolt az erdőbe. A tűz körül kipirult arcú fiúk, János Zsigmond apródjai, amint énekelnek, majd komoly irredenta-, majd vidám cserkészdalokat, azután a mókák, a tréfák szinte kifogyhatatlanul, szinte önkéntelenül toltak az ajkukra a sok ének közt, amelyeket Dézsy Zoltán kifogyhatatlan buzgalma csalt ki a fiúkból: „Szép élet, jó élet, soha jobb, soha jobb nem lehet!“ De sok édesanyának lett könnyes a szeme, amikor ezeket a mi fiainkat látta, mert a maga fiát képzelte közéjük! Voltak is annyian a nyilvános tábortüzeken, hogy nem egy pesti látványosságnak nincs annyi nézője. Nem hiába mondta e sorok írójának a csapat távozása után egy ott nyaraló öreg úr: Önök meghódították a szepezdiek szívét! Igaza volt, erről tanuságot tehetek, mert a hátramaradt, körülkerített kis cserkészszentélyt azóta virágokkal borították el a nyaralók, lefényképezték, védelmezték s mindezek tetejébe egy Pestről küldött nemzetiszínű szalagos koszorúval diszítették, sőt a csapat pesti címére

is Sárközy Lászlóné lelkes magyar úri asszony a táborozás emlékére nemzetiszínű szalaggal diszített, aranyozott koszorút küldött.

Vasárnaponként a fiúkat meglátogató szülők, édesapák és édesanyák élvezhették a tábor vendégszeretetét és meggyőződhetek arról, hogy a tábor vezetése kifogástalan, jó kezekben van s az uralkodó szellem a cserkésznek megfelelő.

Hivatalos látogatásokról szólva megemlítjük, hogy úgy az egyház, mint a cserkészszövetség elküldötték a maguk képviselőit, hogy személyesen győződjenek meg a csapat táborig munkájáról. A cserkészszövetség III. kerülete nevében dr. Mattosovszky Ferenc ker. elnök, a budapesti I. kerület nevében pedig Gacs János kerületi elnök nézték meg a tábort, mindketten meglepedésüket fejezték ki a látottak felett.

Budapesti egyházközségünk részéről Józán Miklós püspöki vikárius, dr. báró Dániel Gábor gondnok, dr. Csiki Gábor missziói lelkész, dr. Molnár Dezső presbiter, a Szervező Bizottság tagjai közül pedig Barabás Áron presbiter, Dimény Lajos, Hegedüs Szilárd, dr. vitéz Nyiredy Géza és dr. Iván László voltak egy vagy több ízben a tábor vendégei.

A csapat anyagi ügyeiről lapunknak egy másik cikkében számolunk be, közölve a csapat jótévedőinek névsorát is, akikhez a fiúkat a hálának számai fűzik. Itt csak annyit mondunk befejezésül: a tábor jó munkát végzett. Megszoritjuk a parancsnok úr kezét, a segédtisztak, az őrvezetők s mind az 54 résztvevő cserkészkezet s azt mondjuk: továbbra is jó munkát!

i. l. dr.

Brassai Sámuel emlékezete serlegavatással kapcsolatosan.

A Brassai Sámuel Egyesületnek hivatott szerepe azt a kultuszt felkarolni, amelyből erkölcsi erőket nyerhet. Négy évvel ezelőtt Brassai halálának harmincadik évfordulóját fényes közönség előtt ünnepelte. Ilyen alkalmak csak ritkán adódnak s azért nem lehet elégséges olyan nagyságokról, mint amilyen Brassai volt, a megemlékezéseknek nyilvántartása, ha azt akarjuk, hogy ezzel gyakorlati értelemben javunkra legyen. Ezért az ifjúsági egyesület márciusi választmánya egyhangúlag hozta azt a határozatot, hogy Brassai emlékének tiszteletben tartására egy 100—150 pengős ezüstserleget alapít, amelynek felavatása ünnepélyes társasvacsora keretében méltóan fogja a szellemóriást körünkbe idézni. A felavató beszédet évenként

egy-egy emlékvacsera fogja követni, amely alkalmakkor egy-egy kiváló egyházférfiú, ki az egyesületnek a dísztagjai sorában is helyet foglal, fog emlékbeszédet tartani Brassairól. A serlegen örökhagyóan nyoma marad Brassai varázslatos nevének, de megörökítették annak a férfiúnak a neve is, aki az ifjúság ragaszkodó bizalmából Brassainak méltatója leszen, hogy lássa az utókor, mily erkölcsi érzéssel és szellemi értékkel hódol a mai kor Brassai géniuszának és hogy mily atyai gondtal és fiúi szeretettel csüngnek a mai kor ifjúságán. Nem utópia, nem elérhetetlen ábránd lesz az, amikor ezeken a bankettekén a multat és jelent együtt láthatjuk egy gondolatvilág, egy eszmetársítás hódolójaként.

Az ifjúságnak kell a Brassai-kultuszt felállítani s az öregeknek kell a támaszt, a bátorító s pártfogó szót és tettet adniok. Ha van a reformátusoknak egy Bethlen-, van a politikusoknak egy Tisza-, a közigazdászoknak és jogászoknak egy Széchenyi- és Deák-serlegök, mennyivel inkább kell örülnünk, ha mi, unitáriusok a tradíciókra, a viszontagságos szép multunkra visszapillantva, egy Brassai-serleggel áldozunk a jelennek a jövőépítés érdekében. Bátyáink, ha megértik az ifjúság szavát, egyházunk pilléreit erősítik azzal, ha teljes számmal megjelennek azokon az estéken, amelyeken méltó Brassai-kultuszban lehet részük. Az ifjúság hálával tartozik védnöki táborának, mert kitartó, áldozatot hozó székely lélekkel volt mindenkoron a fiatalok oldalán. Ezúttal sem hisszük, hogy meghallgattatásra ne találjunk és megértéssel ne lennének az ifjúság irányában.

A serleget felavató ünnepély és ezt követő vacsora okt. 4-én lesz. A felavató és emlékbeszédet Boros György dr. püspök mondja, kinél ma hivatottabb Brassai-ismerő alig van az országban s ez már magában is külön értéket és jelleget ad az ünnepélynek. De nem mindennapi esemény az, ha azt is vesszük, hogy a magyar unitárius püspök a világ többmilliónyi unitáriusainak, ha nem is éppen fellebbvalója, de kétségtelen, egyedüli püspöke hallatja szavát a magyar fővárosban, ahová hivatalos elfoglaltsága miatt és Erdély különválása óta csak oly ritkán jöhet. És különös fontosságot kell tulajdonítson minden magyar-érzésű ember, akár unitárius, akár más valláshoz tartozzék is, hogy azt az erős kapcsolatot, amellyel 48 óta Erdély valóságban Magyarországhoz fűződött, a kolozsvári emlékezetes uniói határozattal, ma is ép úgy éli a kis unitárius egyház a két ország rész közt a lelkek unióját, mint nyolecvanhárom évnek előtte.

A serlegavató vacsorán hivatalosak lesznek a Tud. Akadémia, az egyházak egyházi és világi képviselői, Budapestnek több egyesülete

A fiúk elfogyasztottak (54 tagból állt a csapat) összesen :

900 kg. kenyeret, 600 kg. burgonyát, 600 liter tejet, 120 kg. húst, 60 kg. zöldbabot, 50 kg. zsirt, 40 kg. szalonnát, 1000 drb. tojást, 400 kg. gyümölcsöt, 20 kg. gyümölcszt, 20 kg. kakaót, 200 kg. lisztet, 50 kg. cukrot.

Adományaikkal segítségünkre jöttek : Báró Dániel Gábor 78—P, Havas Béla dr., Magyar Cserkészszövetség 70—70 P, Józán Miklós, dr. Kozma Jenő, Schwimmer Imre, Unit. Nőszövetség 35—35 P, Péterffy Gyula 30 P, Dimény Mózes, dr. Iván László 20 P, Schey Ernő 18 P, Jancsi Mihály 15 P, Botár János 10 P 10 f, vitéz Ferenczy Márton, Gyarmathy Mózes, Gábor Antalné, Irsay Ervinné, dr. Koncz János, Lőrincz Dénes, dr. Májay Dezső, dr. Nyiredy Jenő, dr. Szinte János, dr. Tóth György 10—10 P, Boncza Ferenc 7 P, Égeni János, Gál Miklós, Kemény Sándorné, Kiss Mózes, vitéz dr. Nyiredy Gézáne, Polgár Lipót, Szabó Dénes 5—5 P, dr. Dénes Istvánné, Pek Emil, Zsigmond Lőrinc 2—2 P, N. N. 5·20 P. Összesen 624 pengő 30 fillér.

Természetbeni adományokat kaptunk : Bartók Géza 200 kg. liszt, füzesgyarmati hívek : tarhonya és tésztafélék, Ráthné Nagy Irén 120 cső kukorica.

A kiadások és a bevételek közt mutatkozó különbség egy részét a csapat pénztári maradványa, másrészt a csapat barátainak kölcsönei fedezték. Bizony, sok fejtörést okozott a fiúk ellátása, de minden fáradságot megért, mert jó munkát végeztek. *i. l. dr.*

A vallástanítás

szeptember 14-én, hétfőn, a csoportokban megkezdődik. Kérjük a szülőket, hogy szeptember 14—19. közé eső héten lakásukhoz legközelebb eső vallástanítási csoportba küldjék el iskolábajáró gyermekeiket. Szeptember 13-án, vasárnap d. e. 11 órakor a Koháry-utcai templomban évmegnyitó istentiszteletet tartunk, amelyen a tanulók tartoznak mindannyian résztvenni. Hitoktatási csoportjaink a folyó tanévben szaporodtak ; ennek célja az, hogy a tanulók minél közelebb kaphassák a vallástanítást. A csoportok a következők :

I. ker. Fehérvári-út 10. sz. polg. leányisk., szombat d. u. 3—5 (Pethő István),

Attila-utca 1. sz. reálgimn., kedden d. u. 2—5 (Pethő István).

II. ker. Medve-utca 5. sz. polgári iskola, szerdán d. u. 2—5 (dr. Iván László).

- III. ker. Lajos-utca 1. sz. polg. isk. kedd d. u. 3—5 (dr. Iván László).
- IV. ker. Cukor-utcai elemi leányisk., szerdán d. u. 3—5 (Barabás István),
- V. ker. Szemere-utcai elemi isk., szombaton d. u. 2—5 (dr. Iván László),
Koháry-utca 4. sz. lel. hivatal, kedden és szombaton d. u. 5—7 (dr. Iván László).
- VI. ker. Gömb-utca 53. sz. elemi fiúiskola, pénteken d. u. 2—5 (dr. Iván László).
- VII. ker. Wesselényi-utca 52. sz. keresk. isk., csütörtökön d. u. 2—5 (dr. Iván László),
Aréna-út 25. sz. polg. leányisk., hétfőn d. u. 2—5 (dr. Iván László).
Telep-utcai elemi leányisk. hétfőn, d. u. 3—5 (Barabás István).
- VIII—IX. ker. Práter-utca 15. sz. leánylic., pénteken d. u. 2—5 (Pethő István),
Csobánc-utca 1. sz. elemi isk., szerdán d. u. 4—6 (Pethő István),
Gyáli-út 25. sz. elemi isk., szerdán d. u. 2—4 (Pethő István).
- X. ker. Százados-út 6. sz. polg. isk., csütörtökön d. u. 2—5 (Pethő István).

Pestkörnyéken :

- Csepel : Templom-téri polgári iskola, szombaton d. u. 12—1 (Pethő István).
- Kispest : Hungária-úti elemi iskola, hétfőn d. u. 2—5 (Péterffy Gyula).
- Pesterzsébet : Erzsébet-úti elemi iskola, csütörtökön d. u. 2—5 (Imreh Ilona).
- Pestszentlőrinc : Wlassich-utcai elemi iskola, hétfőn d. u. 2—5 (Pethő István).
- Rákospalota : Madách-téri áll. elemi isk., hétfőn d. u. 2—5 (Imreh Ilona).
- Ujpest : Szent István-téri I. sz. polg. isk., pénteken d. u. 3—5 (Imreh Ilona).

Egyről, másról...

Az egyszerűség-gazdagság. A múlt évben a lapok dicséretre méltó példaként közölték, hogy a Balaton mellett Kálban az embereknek nincs adósságuk és adóhátralékosok sincsenek. Szép Erdélyországban két unitárius községben, Úrmösön és Felsőrákoson sem ismerik az adósságot és adóhátralékot. Ezekben a falukban a nép ma is ragaszkodik a háziszóttas ruhához és az ősök egyszerű életmódjához. Csik megyében is, ahol a régi jó időkben az erdők árából minden székely „pukkanós bort” ivott, most mozgalom indult meg, hogy a népet az eladósodásból a székely népviselet visszaállítása útján mentse ki. Egy székely ember a falut is hatalmába kerítő városias divattal szemben ekként érvelt: nem való nekünk a városi cifra ruha, mert az hamar rongy lesz, még egy esztendeig se bírja. Már pedig egy esztendőben csak egyszer van aratás és a tehén is csak egyszer borjadzik, tehát nem lehet a hónapszámos fizetés szerint ruházkodni. A szászok példája azt mutatja, hogy a népviselet a népművelődésnek nem akadálya.

Keresztény Magvető. Az unitárius hit isteni adományának megszentelt földjén jártam s az ősök példájára lélekben erősebb és hívőbb lettem. A tétovázás helyett erős akaratot és az elnyomással szemben élni akarást éreztem e sokat sanyargatott földön. Én úgy éreztem, hogy a gyengék is erősek lettek és akik vétettek, azok is megjobbultak. Új élet árad a hegyek koszorúi között elnyúló völgyekben, ha sokan még nem is ismerik fel. Csak még egy kicsivel több összetartásra, nagyobb önfegyelemre és a vezetők iránt való feltétlen bizalomra és hozzájuk való alkalmazkodásra volna szükség s akkor: lebirhatatlanul erősek leszünk. Ennek azonban elmellőzhetetlen előfeltétele az egységes, egy irányú unitárius szellem. Ezt a célt szolgálja az unitárius történelmi hagyományok több évtizedre visszatekintő sajtó-organuma: a *Keresztény Magvető*. Erdélyben járva arról értesültem, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között e folyóirat kiadása nagy nehézségekkel jár. Én úgy nézem, hogy a csonkamagyarországi unitáriusoknak minél nagyobb számmal kell hogy ez értékes folyóiratunk előfizetői

**ALKALMI AJÁNDÉKNAK
I M A K Ö N Y V,
ÉNEKESKÖNYV**

jutányos áron beszerezhető
Unitárius Iratmisszióknál
kedden és csütörtökön d. u.
5-7-ig, vasárnap 12-1-ig
V., Koháry-u. 4., I. em.

közé sorakozzanak. Az évi előfizetés 250 leu = 8.75 pengő. Értesülésem szerint a vonatkozó adminisztratív teendőkkel és az előfizetések beszedésével dr. Csiki Gábor atyánkfia van megbízva. Az unitárius szellem erősítését és terjedését közös kötelességünk támogatni.

(dr. T. Gy.)

Unitárius Gyermek-Imakönyvek. A csekélyszámú hivekhez mértén a vezetők sem lehetnek oly számosan, hogy az unitárius irodalomban mindazok a művek megírhatók legyenek, amelyekre szükségünk volna. A vezető unitárius emberek a nélkülözhetetlen irodalmi robot-munkát kell hogy végezzék és a lelki vágyak megrögzítésére nem jut, vagy vajmi kevés idő jut. A néha nyomasztóan érzett hiányokon azonban egy kis szervezett erővel segíthetnénk. Ismétlem: az unitárius irodalmi tevékenységre be kell szervezni minden írogató unitáriust.

Erdélyben az Unitárius Irodalmi Társaság dr. Ferenczy Géza főgondnokunk irányításával és áldozatkészségével céltudatos munkát végez. De e munkakörön kívül is sok a tennivalónk.

Csonka-Magyarországon a Dávid Ferenc Egylet új osztályaként meg kell szervezni az Irodalmi Szakosztályt, hogy a Szellemi Együttműködés lehetővé váljék az U. I. Társasággal. Unitárius irodalom nélkül a sajtó harsonája minden unitárius hangot elnyom. Ezt értse meg minden unitárius!

Ime ilyen gondolatot váltott ki belőlem az az egyszerű tény, hogy konfirmáló húgomnak nem tudtam egy gyermeknek, serdülőnek lelki világához szabott *Imakönyvet* adni a kezébe, pedig a kérdés megoldása nagyon egyszerű.

Az imakönyv-írók jobban tudják mint én, hogy a többi keresztény egyházakban a munkásoknak, gyermekeknek, nőknek, férfiaknak, mindkét nemnek szánt imakönyvek vannak forgalomban. Nálunk elég volna, ha az ifjúság részére: a falusi gyermek, a városi gyermek, a serdült fiúk és serdült leányok lelki világához férköző és ahhoz *jutható* imákat egy kis füzetkébe összeszednék és énekeskönyveink mellett ezeket is terjesztenék az ifjúság között. Egy ily imakönyvet

NAGY ÁRON

IV., KÁROLY-KÖRÚT 7.

unitárius asztalosmester, jutányosan készít mindennemű asztalosmunkát. • Kívánatra házhoz megy.

Telefonhívó: 373-04

kérünk minél gyorsabban — de izléses formában. Leikem szerint inkább szeretem az imakönyvet olvasgató leányokat, mint a szerelmi levelezőt használó modern leányokat, mert a lélek megölése a leány-ember veszte!

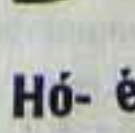
És itt reáutalok arra a kedves beszélgetésre, amely egyik nemesen egyszerű unitárius családkban a lélek asszonyai között folyt le ugyane kérdésben. Ezek az Erdélyből ideszakadt önfeláldozó, nemeslelkű, gyermekeik nevelését az unitárius anya szeretetével irányító anyák szomorúan panaszolták, hogy gyermekük olyan ifjúsági imakönyvet óhajtott, aminőt másoknál látott. Felhozták, hogy a mi imakönyveink a modern gyermekneveléssel harmonizáló gyermek-imákat nem tartalmazzak. Ezek az anyák, ezek a csupa-lélek feleségek tudnak magokon segíteni, de nem tud annyi száz anya. Imakönyviró tanár urak, tisztelendő urak, szívleljék meg e nemeslelkű anyák panaszát — az egyházak jövője szempontjából!

A hithűség és vallási türelmesség. A nagy megpróbáltatások és nagy szenvedések földjén: Erdélyben a hithűség ma is a legszebb erények közé tartozik. A vallási türelmesség is a polgárságnak évszázados erénye. A vallási mozgalmak lezajlása után, már csak a céltalan túlbuzgalom váltott ki itt-ott némi átállási mozgalmat; különben a szórványos vallásváltoztatás ismert esetein túl ma is törhetetlen a hithűség. Ennek igen jellegzetes esete fordult elő nem régen Erdélyben. Egy nagy unitárius család férfitagja nősült és református leányt vett el. Az egyházi áldás a református templomban volt kikérendő, a bevett szokás szerint. Az unitárius ifjú a református papnál kikötötte, hogy ő *csak az unitárius* esküformát fogja elmondani. A lelkész hajlandó volt ezt a formulát előolvasni, azonban — védekezése szerint — az eskü bevételénél erről megfeledkezett. Az esküvő lefolyásának ünneplényességét a vőlegény-férj nem akarta megzavarni s ezért az előolvasott református esküt elmondotta, azonban a helyesen gondolkozó menyasszony és családja örömmel járultak hozzá, hogy az *új pár* az egyházi áldást az unitárius templomban is kikérje. A násznép erre átment az unitárius templomba, ahol az új házasok a *hitüknek megfelelő* esküformával részesültek az egyházi megáldásban. Követendő szép példa.

BERDE LAJOS

UNITÁRIUS CIPÉSZMESTER JUTÁNYOSAN VÁLLAL MINDEN MUNKÁT

LAKIK: II., BATTYÁNY-UTCA 48. SZÁM

Hó- és sárcipőt is készít

Keresztelés, esketés, temetés egy nappal előbb bejelentendő a hivatalos órák alatt a lelkeszi irodában, V., Koháry-utca 4.

HIVATALOS ÓRÁK : 1. Lelkeszi iroda — hétköznapokon délelőtt 10—1, délután 4—5. Vasárnap délután 12—1.

2. Egyházközségi iroda — hétköznapokon délelőtt 9—1, délután 3—5. Vasárnap délelőtt 10—1.

3. Pénztári órák — hétköznapokon délelőtt 9—1. Vasárnap délelőtt 9—1.

Az egyházközség könyvtára, V., Koháry-utca 4., I. em., nyitva van: vasárnap 12—1, kedd délután 5—7 és csütörtök délután 5—7 órák alatt.

A Nőszövetség értekezlete havonként a második csütörtöki napon délután 5 órakor van, IX., Rákos-utca 3. sz. alatt.

A Leányegyesület összejövetelét a hónap 2. és 4. vasárnapján délután fél 4 órakor tartja, V., Koháry-utca 4. sz. alatt a tanácsteremben.

Lapunk felelős szerkesztőjének családi nevét a m. kir. belügyminiszter „Iván“-ra változtatta. Kérjük ennek szíves tudomásulvételét.

Iskolai évmegnyitó Istentiszteletünk szeptember 13-án, vasárnap d. e. 11 órakor lesz a Koháry-utcai templomban. Megjelenés minden tanulóra kötelező.

Istentiszteletek rendje a Koháry-utcában: Szeptember 6-án prédikál Józán Miklós. Szeptember 13-án: Évmegnyitó Istentisztelet. Szeptember 20-án prédikál Barabás István.

Kebli Tanácsunk őszi ülését szeptember hó 21-én, hétfőn d. u. 5 órakor tartja. Ezt megelőzőleg 14-én, hétfőn d. u. 5 órakor a hit- és nevelésügyi bizottság, 16-án, szerdán d. u. 5 órakor a gazdasági bizottság tart ülést, 17-én, csütörtökön d. u. 6 órakor gondnoki értekezlet.

Kozma Ferenc tábornokot a m. kir. tüzérség fejlesztése és korszerű kiképzése körül kifejtett kiválóan eredményes és különösen hasznos teljesítményeiért a Kormányzó Úr a II. oszt. magyar érdemkereszttel tüntette ki. Jókívánatainkat és gratulációinkat küldjük kitüntetett atyánkfiának.

Dr. Baltazár Dezső debreceni ref. püspököt, püspöksége 20. évfordulóján a Kormányzó Úr az I. oszt. magyar érdemkereszttel tüntette ki. Az elismeréshez mi is szívből gratulálunk.

A pápai református főiskola folyó évi szeptember 7-én tartja ünnepélyes keretek közt négyszáz éves fennállásának emlékünnepélyét. Egyházunkat Józán Miklós vikárius képviseli. Az Alma Matera mi is szívből Istennek áldását kérjük.

Mr. R. Dexter, az Amerikai Unitárius Társulat szociális osztályának vezetője, neje kíséretében az elmúlt hetekben Budapestre érkezett az Unitárius Misszióház meglátogatására, majd továbbutaztak Kolozsvárra. Visszatérésük alkalmával, augusztus 23-án, vasárnap d. e. 10 órakor résztvettek a Misszióházban tartott Istentiszteleten. A zsúfolásig megtöltött templomban dr. Csiki Gábor missziói lelkész imádkozott, Józan Miklós vikárius pedig magasan szárnyaló beszédet mondott az evangéliumi szabadságról és az új Jeruzsálemet betöltő egyetemes szeretetről, amely minden hívőt a világ minden tájáról magához ölel. Az Istentisztelet után — mely méltán emelkedik a mi pesti egyházunk jelentős eseményévé a nyár folyamán — Józan Miklós püspöki vikárius és dr. Csiki Gábor üdvözölték angol nyelven az amerikai vendégeket.

Az ünnepély végeztével a gyülekezeti teremben az amerikai vendégek jelenlétében a Magyarországi Unitárius Egyház igazgatótanácsa és a budapesti unit. egyházközség gazdasági bizottsága tartottak ülést.

Vezéreikk helyén a mai számunkban egy kiváló magyar műfordítótól és nyelvművésztől, *Hajdu Henriktől* való versfordítást közlünk. Akik az északi irodalmak iránt érdeklődnek, azok tudják, hogy ő a svéd, norvég és dán műremekeknek milyen ihletett átültetője magyar nyelvre. Hajdu Henrik, aki a magyar nyelvművészetnek ma egyik legragyogóbb képviselője, egyben unitárius egyházunk tagja. Szeretettel üdvözöljük munkatársaink sorában és kérünk tőle ilyen értékeket máskor is!

Az Unitárius Nőszövetség első őszi ülését szeptember hó második csütörtökén (10-én) d. u. 5 órakor tartja a Misszióház (IX., Rákos-utca 3.) gyülekezeti termében. Tárnya: az iskolásgyermekök ügyeinek elintézése. Tekintettel a tárgy fontosságára, a tagok teljes számú megjelenését kérjük. Az elnökség nevében: Buzogány Anna alelnök.

A „János Zsigmond“ eserkészesapat fogadalomújítása szeptember 20-án, vasárnap délelőtt 12 órakor lesz a rendes vasárnapi Istentisztelet után a Koháry-utcai templomban. Erre az ünnepélyes alkalomra a cserkészek szüleit és minden érdeklődőt szívesen lát a csapat parancsnoksága.

A „János Zsigmond“ eserkészesapat szeptember 27-én, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Rákos-utca 3. sz. alatti Misszióház gyülekezeti termében saját szinpadán évmegnyitó ünnepélyt rendez, az unitárius családok és az összes jóbarátok számára. Jegyek 1 pengős árban (helybiztosítás céljából) már előre válthatók a csapat-otthonban (V., Koháry-utca 4. sz. I. em.) vasárnap délelőttönként

Molnos József és neje budapesti lakosok folyó évi május 31-én, *ezüsslakodalmuk* alkalmából Istennek áldását kérték a Koháry-utcai

templomban házassági szövetségükre. A gyülekezet színe előtt örömmel láttuk őket az Úrnak házában, hogy a szent asztal mellett — kéz a kézben — együtt imádkoztak.

Az áldások égi Atyja kísérje tovább is őket az élet útján s vezesse szívbeli boldogságban az *aranylakodalom* örömeihez!

Erdélyi konferencia Marosszéken. Szent István napján kezdődött az öt napig tartott vallási konferencia, amelyet Lőrinczi István dr. ügyvéd, elnök, Mikó Imre és Ferencz József alelnökök vezetésével a Dávid Ferencz Ifjúsági Körök Egyetemes Szervező Bizottsága rendezett Kolozsvárról. Az erdélyi unitárius ifjúságnak e negyedik nagygyűlését egész Erdély élénk figyelemmel és érdeklődéssel kísérte, de kellő érdeklődést tanúsítottak még a távol tengerentúli országok is. Amerika és Anglia együttérzésüknek adtak kifejezést azzal, hogy Rev. Hoagland Róbert személyében az amerikai és angol unitárius diákok is képviseltették magukat a nivós konferencián. Az ünnepi megnyitó beszédet dr. Varga Béla theologiai dékán, egyházi főjegyző mondta. Magyarországból a Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület elnöke, Borbély András dr. orvos és Kriza Kálmán vegyész-mérnök vettek részt a konferencián, ahol a Brassai Sámuel Egyesület, a János Zsigmond Cserkészcsapat és a Perczelné Kozma Flóra Leány Egyesület képviselőiben előadás hangzott el egyrészt a magyarországi unitárius ifjúság helyzetéről, másrészt a berlini, müncheni és lipcsei egyéves tanulmányútról. A tárgysorozat kiemelkedő programjában szerepeltek oxfordi, cambridgei, chicagói, hindu, japáni, strassburgi, párisi és prágai egyetemeken és főiskolákon szerzett tapasztalatokról tartott előadások, valamint a megfelelő országok mai helyzetének és világnézetének ismertetése, majd az erdélyi falvak speciális helyzetének megvitatása, továbbá a falvak kulturális életének fejlesztése. A székelységnek három felekezete külön-külön, egymástól függetlenül dolgozik a kultúra érdekében és küzdésüknek mégis az ád általános érdeklődést, hogy fajisági szempontból egy helyre tartoznak; céljuk pedig az, hogy a vallások klasszikus földjének nevezett Erdélyben az egyetemes emberiség boldogítására a társadalom szolgálatába szólítsa és állítsa az emberi értékeket.

Unitárius Iratmissziónk 1930. évi forgalmáról az alábbi érdekes adatokat közöljük:

1930. évben az Iratmisszió könyveinek terjesztésében — mint bizományos — részt vett helyben 3 (névszerint: Gaál Miklós, dr. Iván László, a 345. sz. János Zsigmond Cserkész Csapat), vidéken

pedig 9 (névszerint: Bartók Géza Polgárdi, Bíró Lajos Hódmezővásárhely, Botár Imre Szolnok, Imreh József Alsódabas, Dr. Imreh Dénes Debrecen, Kincses László Füzesgyarmat, Molnár Ákos Csepel, Péterffy Gyula Kispest, Rédiger Ödön Pécs) lelkes hívünk. Ezek útján összesen 1394 drb könyv került forgalomba, 923 pengő 80 fillér értékben, amelyből az év végéig 591 pengő 61 fillér folyt be.

A Kebli Tanács nemes áldozatkészséggel 132 drb hittankönyvet vásárolt meg 306 pengő 50 fillér értékben és ezzel megalapította a szegény tanulók „Segélykönyvtár”-át, amelyből jó magaviseletű, szorgalmas és szegény tanulóink kaphatnak hittankönyvet kölcsön, egy tanév tartamára.

Iratmisszióink első évi a fenti adatokkal igazolt eredményes munkássága valóban megérdemli a hívek és nagyközönség fokozottabb érdeklődését.

(László Gyula.)

Unitárius imakönyveink Kolozsvárról megérkeztek és Iratmisszióknál (Budapest, V., Koháry-utca 4. sz. I. em.) a könyvtári órák alatt kaphatók kedden és csütörtökön d. u. 5—7-ig, vasárnap 12—1-ig:

1. *Szentábrahám M.*: Imák, félvász. kötésben á 3.— P.
2. *Dr. Boros Gy.*: Szívemet hozzád emelem, füzve á 2·20 P.
3. Ugyanaz: félvászon kötésben á 4·30 P.
4. Ugyanaz: fehér glasszébőr díszkötésben á 9.— P.
5. *Vári A.*: Imádságoskönyv, füzve á 1·70 P.
6. Ugyanaz: félvászonkötésben á 2·80 P.
7. Ugyanaz: plüskötésben á 6·50 P.

Halottaink: özv. *kibédi Péterfi Lajosné* szül. martonosi Pálffy Klára életének 63. évében, július 6-án Budapesten;

Katona Mihály ny. unitárius lelkész, életének 81. évében július 12-én Tarcsafalván;

abrudbányai Rédiger Károlyné sz. Debreczeni Róza Budapesten július havában;

muzsnai Ürmössy Gyuláné sz. sövényházi Hosszú Augusztia Budapesten június havában;

özv. *Bogyay Kálmánné* sz. Henfner Matild életének 85. évében aug. 24-én Budapesten szeretteik köréből eltávoztak. Az Örökkévaló vigasztalja meg a szomorú szíveket.